

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยได้เสนอหลักการและแนวคิดซึ่งได้ศึกษาจากเอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ คือ

1. ความหมาย หลักการ และจุดมุ่งหมายของการแนะแนว
2. ขอบข่ายและโครงสร้างของงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับสัมรรถภาพของครูแนะแนว

1. ความหมาย หลักการ และจุดมุ่งหมายของการแนะแนว

การแนะแนว เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อม ช่วยให้ผู้บุคคลสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ ปรับตัวเองได้ดี สามารถเลือก และตัดสินใจได้อย่างฉลาด ได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ ได้มีผู้ให้ความหมายของการแนะแนวไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

แคร์โรล เอช มิลเลอร์ (Carroll H. Miller 1971 : 13) ให้ความจำกัดความของการแนะแนวว่า "การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยให้บุคคลรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บุคคลสามารถตัดสินใจและวางแผนการอนาคตของตนได้อย่างเหมาะสม" ส่วน เลสเตอร์ เอ็น ดาวนิง (Lester N. Downing 1968 : 7) กล่าวว่า "การแนะแนวเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นโดยกลุ่มบุคคลซึ่งได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษ เพื่อช่วยเหลือบุคคลในการปรับตัวและส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสุดในทุกด้าน" สำหรับความหมายที่ค่อนข้างจะครอบคลุมใจความได้อย่างกว้างขวางนั้น วัลย์ ทรัพพ์มี (2520 : 3) ได้เสนอไว้ว่า

การแนะแนว เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เขาสามารถนำตนเองได้ เป็นต้นว่า ตัดสินใจได้ว่าจะศึกษาด้านใด ประกอบอาชีพใด หรือแก้ปัญหาอย่างไร และสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุข ความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ได้พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสุดในทุกด้าน

ในระดับมัธยมศึกษา ความหมายของการแนะแนวที่เหมาะสมที่สุดที่สอดคล้องกับหลักสูตร คือความหมายที่ ดวงเดือน พิศาลบุตร (อ้างถึงใน กรมวิชาการ 2521 : 3) ได้ให้ไว้ว่า

....การแนะแนวคือกระบวนการที่จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ช่องทางที่จะใช้ความสามารถของตนที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคมให้มากที่สุด และรู้จักเลือกหรือตัดสินใจสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างฉลาด มีเหตุผล และถูกต้อง นอกจากนั้น การแนะแนวยังช่วยให้เด็กเรียนรู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ในการจัดบริการแนะแนวนั้น โดยทั่วไปจะยึดหลักการเดียวกันเป็นสำคัญ ดังที่ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521 : 9-11) ได้กล่าวสรุปหลักการแนะแนวไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. การแนะแนวเป็นบริการที่จัดให้กับบุคคลทุกคน ไม่ใช่บริการเฉพาะคนที่มีปัญหา เพราะบริการแนะแนวมุ่งให้คนดำรงชีวิตอย่างมีความสุขสัมพันธ์กับอัตภาพของตน
2. การแนะแนวมีความสำคัญต่อชีวิตในทุกระยะ
3. การแนะแนวยึดความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ ทุกคนจะดำรงชีวิตเผชิญปัญหาและแก้ไขตามแบบฉบับของตนเอง
4. การแนะแนวยึดหลักความจริงว่า มนุษย์มีคุณค่าและความสามารถทุกคน บุคคล ถ้าได้รับการแนะแนวที่ดีพอเขาจะรับผิดชอบและเอาชนะปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง
5. บุคคลจะดำรงชีวิตได้ดี ผู้แนะแนวจะช่วยให้เขาเกิดลักษณะ 3 ประการ คือ
 - 5.1 เข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง (self-understanding)
 - 5.2 ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง (self-determination)
 - 5.3 ปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (self-adjustment)
6. การแนะแนวมีลักษณะ 3 ประการ คือ
 - 6.1 มุ่งให้บุคคลเกิดพัฒนาการในด้านต่าง ๆ (development approach)
 - 6.2 มุ่งป้องกันปัญหาต่าง ๆ (preventive approach)
 - 6.3 มุ่งแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว (curative approach)
7. การแนะแนวมุ่งให้เกิดบูรณาการในชีวิต การจะช่วยเหลือบุคคลจะพิจารณาบุคคลอย่างละเอียดในทุกด้าน

8. การแนะนำจะช่วยให้บุคคลสามารถสร้างจุดมุ่งหมายในชีวิตที่เหมาะสม และดำเนินตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

9. ผู้แนะนำจะต้องตระหนักถึงขอบเขตและความสามารถของตนเองในการช่วยเหลือบุคคลต่าง ๆ

ราตรี พัฒนรังสิรัตน์ (2522 : 5) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการแนะนำในด้านต่าง ๆ ไว้ว่า การแนะนำควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. ให้เด็กเข้าใจตนเอง สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง
2. ให้เด็กรู้สึกประสบการณ์อย่างกว้างขวาง เพื่อให้เด็กตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางและเหมาะสม
3. ช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาส่วนตัว เข้าใจตนเอง สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง
4. ช่วยเหลือเด็กสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและส่งเสริมบุคลิกภาพ
5. บริการคณะครู โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก เพื่อให้ครูเข้าใจเด็ก และส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน
6. บริการผู้บริหารให้เข้าใจพฤติกรรมของเด็กดีขึ้น
7. บริการโรงเรียนในด้านการปรับปรุงการสอนและหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ
8. ป้องกันและลดปัญหาความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา

จากความหมายและจุดมุ่งหมายดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การแนะนำเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สามารถปรับตนเองและนำตนเองได้ ประสบความสำเร็จในชีวิตตามความเหมาะสม โดยมุ่งให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลใน 5 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. ช่วยเหลือบุคคลมีความรู้กว้างขวางทุกด้าน เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี
2. ช่วยเหลือบุคคล เลือกและตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับตนเอง
3. ช่วยเหลือบุคคลสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ตนประสบได้เป็นอย่างดี
4. ช่วยเหลือบุคคลสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม สามารถนำตนเองได้ และประสบความสำเร็จในชีวิตตามควรแก่ศักยภาพ

5. ช่วยให้บุคคลได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพในทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ความสามารถ

คมเพชร ศีตรัฐกุล (2521 : 15-16) และ ประสาร กิพย์ธารา (2520 : 15-16) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานแนะแนวในลักษณะเดียวกันพอสรุปได้ว่า งานแนะแนวแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. การแนะแนวการศึกษา (educational guidance) หมายถึง ขบวนการให้ความช่วยเหลือบุคคลให้ได้รับความสำเร็จตามความสามารถของแต่ละคน
2. การแนะแนวอาชีพ (vocational guidance) หมายถึง ขบวนการที่จะช่วยเหลือบุคคลให้มีอาชีพที่เหมาะสม ประสพความสำเร็จในการประกอบอาชีพตามความต้องการ
3. การแนะแนวส่วนตัวและสังคม (personal and social guidance) เป็นขบวนการช่วยเหลือบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม

2. ขอบข่ายและโครงสร้างของงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา

กรมวิชาการ (2521 : 4-5) ได้กล่าวถึงขอบข่ายและโครงสร้างงานแนะแนวว่า งานแนะแนวเกี่ยวข้องกับปัญหาทุกด้านไม่ว่าด้านการเรียน อาชีพ ศีลธรรม วัฒนธรรม บุคลิก สุขภาพ และอื่น ๆ จนอาจกล่าวได้ว่า งานแนะแนวคลุมเรื่องทุกอย่างที่ทำให้คนเกิดปัญหาหรืองานแนะแนว เป็นการเตรียมตัวให้คนเผชิญปัญหาทุกปัญหาอย่างฉลาด

โครงสร้างของงานแนะแนวจึงประกอบด้วยขบวนการที่เป็นระบบนั้นคือ เริ่มต้นจาก

1. การศึกษาปัญหาหรือข้อมูลเกี่ยวกับเด็กด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การใช้แบบสอบถาม การทดสอบ การเขียนอัตชีวประวัติ การทำสังคมสัมพันธ์ การเยี่ยมบ้าน โดยมีการบันทึกข้อมูลในรูประเบียบพฤติกรรม ระเบียบละสัมพันธ์ สรุปรายงานประจำตัวนักเรียน เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ครูแนะแนวทราบว่าเด็กแต่ละคนเป็นอย่างไร ต้องการอะไร ควรให้ความช่วยเหลือในลักษณะใด

เมื่อทราบปัญหาและความต้องการแล้วจึงจะพิจารณาการให้บริการตามความต้องการซึ่งได้แก่

2. การให้บริการสนเทศ คือการให้ข้อมูลข่าวสารความรู้ที่จำเป็นในการตัดสินใจ

เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การอาชีพ ศิลปวัฒนธรรม ลู่อภาพ ฯลฯ ในรูปต่าง ๆ เช่น การบรรยายอภิปราย การจัดป้ายสนมทศ การจัดหาเอกสารคู่มือให้นักเรียนอ่าน การพานักเรียนไปทัศนศึกษา หรือการนำสิ่งต่าง ๆ เข้ามาให้นักเรียนได้รู้เห็นในรูปภาพยนตร์ การสาธิต ฯลฯ การให้ข้อมูลความรู้นี้จำเป็นมาก หากเด็กมีข้อมูลมากเท่าใด และเป็นข้อมูลที่ถูกต้องทันสมัย จะช่วยให้เด็กสามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น และป้องกันความล้มเหลวได้อย่างมาก

3. การให้คำปรึกษา การให้คำปรึกษานี้ถือเป็นหัวใจสำคัญของการแนะแนวเพราะต้องอาศัยความรู้และเทคนิคขั้นสูง ซึ่งต้องใช้เวลาในการศึกษาเป็นเวลานานกว่าจะเกิดความชำนาญ ทั้งนี้เพราะการให้คำปรึกษามีใช้การพูดคุยแบบปลอกใจ หรือช่วยให้นักสนบายใจไปชั่วคราวหรือให้คำแนะนำไปตามประสงค์ของผู้แนะ แต่การให้คำปรึกษามีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การช่วยให้ผู้มาปรึกษาเกิดการเรียนรู้และเข้าใจตนเอง รู้ว่าปัญหาของเขาอยู่ที่ตรงไหน ควรจะแก้ไขตัวเองอย่างไร การแก้ไขนั้นมีที่ทางและควรเลือกทางใดจึงจะเหมาะสมลุ่มกับตัวเองมากที่สุดพร้อมกับเกิดความรับผิดชอบในการช่วยตนเองอย่างจริงจัง และวิธีการให้คำปรึกษานั้นมีหลายแบบ ทั้งนี้การจะเลือกใช้แบบไหนนั้นขึ้นอยู่กับชนิดของปัญหา และลักษณะของผู้มาปรึกษารวมทั้งความรู้และบุคลิกภาพของผู้ให้คำปรึกษาด้วย

4. การจัดวางตัวบุคคล การจัดวางตัวบุคคลคือการจัดบุคคลให้ได้รับประสบการณ์ การฝึกฝน หรือได้รับการส่งเสริมให้ตามควรแก่กรณี เช่น เด็กยากจนขาดแคลนบิลส์ในการศึกษาก็ควรได้รับการส่งเสริมในด้านการศึกษา อาหารกลางวัน หรือการหางานพิเศษให้ทำ เด็กที่สนใจจะเรียนวิชาใดโรงเรียนก็ควรจะได้เลือกเรียนวิชาที่เขาถนัดและสนใจนั้น เด็กสนใจจะเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมใด โรงเรียนก็น่าจะได้มีกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ ให้เด็กเลือกได้ตามความต้องการ

5. การติดตามผลและประเมินผล บริการนี้ถือว่าเป็นหลักฐานสำคัญที่จะแสดงให้เห็นว่าการจัดบริการแนะแนวเหล่านี้ได้ผลหรือไม่ประการใด ควรปรับปรุงอะไรอีกบ้าง บริการนี้เปรียบเสมือนกระจกเงาที่ตนเอง

3. แนวคิดเกี่ยวกับลุ่มรรถภาพของครูแนะแนว

คำว่า "ลุ่มรรถภาพ" คาร์เตอร์ วี ฎูด (Carter V. Good 1973 : 121) ได้ให้ความหมายว่า "ลุ่มรรถภาพคือ ทักษะ (Skill) มโนทัศน์ (Concept) และ

ทัศนคติ (Attitude) ที่จะต้องมีในการทำงานทุกชนิดและสามารถจะนำเอาวิธีการ และ ความรู้พื้นฐานไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง" ดังเช่น สมรรถภาพของครู ก็หมายถึง ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ครูพึงมีในการที่จะช่วยให้เด็ก เรียนได้พัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (ชมพินทร์ ฤกษ์พร ณ อยุรยา 2519 : 12)

เนื่องจากงานแนะแนวมีขอบข่ายกว้างขวาง ตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก การจัดบริการสนเทศให้เด็กมีความเข้าใจ และรอบรู้ทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ และการ ปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมในสังคม การให้คำปรึกษาในปัญหาต่าง ๆ ทั้งเป็นกลุ่มและเป็นราย บุคคล การจัดบริการวางตัวบุคคล ตลอดจนการติดตามผล ประเมินผล และการวิจัยเพื่อปรับ ประงงานแนะแนว การจัดบริการเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งก็คือ ครูแนะแนว ดังนั้นสมรรถภาพของครูแนะแนวจึงหมายถึง คุณลักษณะด้านความรู้ ความ สามารถ ทักษะ และทัศนคติของครูแนะแนวที่แสดงออกอย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

แนะแนว

อัมพา โยติกเสถียร (2514 : บทนำ) ได้กล่าวถึงการเตรียมทางวิชาชีพแนะแนว ไว้ว่า

...นอกเหนือจากปริมาณการผลิตผู้ให้คำปรึกษาและผู้แนะแนวไม่เพียงพอที่จะแจกจ่ายไปตามสถาบันต่าง ๆ ตามความต้องการของประเทศแล้ว ปัญหาการคัดเลือก และการฝึกอบรมบุคคลประเภทนี้ให้ได้บุคคลที่มีคุณภาพ สมรรถภาพเหมาะสมกับตำแหน่ง ก็นับว่าเป็นปัญหาอันใหญ่ยิ่ง และเป็นความรับผิดชอบอันสำคัญสำหรับผู้ทำหน้าที่ฝึกอบรม บุคลากรประเภทนี้ เพราะถ้าผู้ให้คำปรึกษาและผู้แนะแนวมีคุณภาพและสมรรถภาพ บกพร่องแล้ว ก็เป็นอันแน่นอนว่า อันตรายอันร้ายแรงย่อมตกอยู่กับเด็ก เด็กวัยรุ่นและ ประเทศชาติในอนาคตเป็นส่วนรวม...

ปัญหาเกี่ยวกับสมรรถภาพทางวิชาชีพของผู้ให้คำปรึกษาหรือครูแนะแนวนั้น Patterson (1967 : 430-434) กล่าวว่า ผู้ให้คำปรึกษาที่เริ่มทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียน ที่ไม่เคยมีผู้ให้คำปรึกษามาก่อน จะพบปัญหามากมายอันเกิดจากการขาดความรู้ และหรือทักษะ ซึ่งเป็นผลเนื่องมาแต่การเตรียมทางวิชาชีพ และในตอนท้ายเขาได้สรุปว่า การค้นพบปัญหานี้ น่าจะเป็นสิ่งเตือนให้ผู้ให้การศึกษาอบรมแก่บุคคลที่จะออกไปปฏิบัติงานแนะแนวได้ใส่ใจในการ พัฒนาให้ผู้รับการศึกษาอบรมได้มีความสามารถเฉพาะสำหรับการปฏิบัติงานมีสมรรถภาพอย่างพอ เพียงในอันที่จะออกไปเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ และรับผิดชอบตามความต้องการของหน่วยงาน

สัมรรถภาพในการปฏิบัติงานของครูแนะแนวนับเป็นคุณลักษณะที่จะส่งเสริมให้ครูแนะแนวมีความสามารถในการปฏิบัติงานหรือดำเนินงานในหน้าที่อันจะมีผลต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและบรรลุผลสำเร็จได้เป็นอย่างดีตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาตัวประกอบของสัมรรถภาพของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยพิจารณาจากตัวแปร 6 กลุ่ม ดังนี้คือ

3.1 ความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนว

สิ่งสำคัญในการปฏิบัติงานแนะแนวสิ่งหนึ่งก็คือ ความรู้ ความรู้ที่ผู้ปฏิบัติงานแนะแนวพึงมีนั้นควร เป็นความรู้ที่ทันสมัยและตรงต่อความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่ง อนนต์ อนันตรังสี (2514 : 116) ได้กล่าวถึงคุณลัษณ์ของผู้ให้คำปรึกษาในด้านความรู้ไว้ว่า ควรมีความรู้เกี่ยวกับสภาวะทางเศรษฐกิจ ทันต่อเหตุการณ์ และ สุโท เจริญสุข (2517 : 173) กล่าวว่า ผู้ให้คำปรึกษาควร เป็นผู้ที่มีความรู้ทางกลวิธีแนะแนว รู้หลักจิตวิทยาเด็ก จิตวิทยาวัยรุ่น และ จิตวิทยาการศึกษา

ประสาร ทิพย์ธารา (2520 : 176) ได้กล่าวถึงคุณลัษณ์ของผู้ทำการแนะแนวในด้านความรู้ไว้ดังนี้ คือ

1. มีความรู้และความเข้าใจเบื้องต้นทางด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนเป็นอย่างดี
2. มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีในเรื่องของการแนะแนว เช่น ในเรื่องปรัชญา เทคนิค และวิธีการในการแนะแนว การจัดบริการต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความรู้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับด้านการศึกษาต่อในสถาบันต่าง ๆ และรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพ ตลอดจนโอกาสในการประกอบอาชีพ
4. มีความรู้เรื่องแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการผลิตและให้บริการเพื่อรวบรวมข้อมูล เอกสาร วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับงานอาชีพ เพื่อนำประโยชน์มาใช้ในการจัดบริการสนเทศ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับงานอาชีพ
5. มีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่และบริการที่ชุมชนมีอยู่ เช่น บริการที่ค้นหางานบริการทางด้านสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิต บริการด้านสหนาการ ความปลอดภัย เป็นต้น

วิล แพงค้ำ (2519 : 80) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานแนะแนว และนิสิตสาขาการแนะแนว เกี่ยวกับเรื่องความรู้ของผู้ให้คำปรึกษา พบว่า ผู้ให้คำปรึกษาควรมีความรู้ในด้าน ทฤษฎีและขบวนการให้คำปรึกษา สถิติปัญหา ความถนัด ความสนใจ ความต้องการและแรงจูงใจ ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ปัญหาสังคม และเหตุการณ์ปัจจุบัน

จารย์ลี ด้วงสุวรรณ์ (2520 : 83) ได้ศึกษาคุณลักษณะของนักแนะแนวตามความคาดหวังของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ในด้านความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการแนะแนว พบว่า คุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เห็นว่ามีความสำคัญสามอันดับแรกคือ มีความรู้จิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาการศึกษา รู้กลวิธีของการแนะแนว และมีความรู้เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจ สังคม และเหตุการณ์ปัจจุบัน

Swan (1963 : 94-101) ได้พบว่า สิ่งสำคัญสำหรับผู้ให้คำปรึกษาคือ จะต้องมีความชำนาญในบทบาทของตน รู้จักแปลความหมายในข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ ให้ผู้รับคำปรึกษาได้เข้าใจ

Weeks (1964 : 184-190) ได้รายงานว่า สถาปนที่อบรมผู้ให้คำปรึกษา เห็นพ้องต้องกันว่า ผู้รับการอบรมเป็นผู้ให้คำปรึกษา ควรทำการวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับการแนะแนว และควรมีความเข้าใจในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 ทักษะในการปฏิบัติงานแนะแนว

ทักษะหรือความชำนาญในงานวิชาชีพ และในหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ย่อมมีส่วนช่วยในการพัฒนาโรงเรียนได้มาก เพราะจะสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้โดยถูกต้องหรือมีข้อบกพร่องน้อยที่สุด (กรมสามัญศึกษา 2519 : 211-212) ซึ่ง ประสาร พิพย์ธารา (2520 : 176-177) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ทำการแนะแนวในด้านทักษะไว้ดังนี้ คือ

1. มีความสามารถและทักษะในการสัมภาษณ์ เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษา ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาต่องานแนะแนวที่จัดให้มีที่คนคิดที่ดีต่อโครงการแนะแนวของโรงเรียน
2. มีความสามารถในการจัด การดำเนินการทำ Case Study, Case Conference โดยมีครูและบุคลากรอื่น ๆ ร่วมด้วย

3. มีความสามารถ และทักษะในการรวบรวมข้อมูลการแปลความหมายของ ข้อมูลต่าง ๆ เก็บรักษาข้อมูล ตลอดจนการใส่ประโยชน์จากข้อมูลนั้น ๆ

4. มีความสามารถในการสังเกตลักษณะนิสัยส่วนตัวของผู้เข้ารับบริการ บริการในขณะที่สัมภาษณ์ ตลอดจนการใช้เครื่องมืออื่น ๆ เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาร่วมกัน

กรมวิชาการ (2521 : 49-52) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของครูแนะแนวไว้ใน ส่วนที่เป็นงานบริการนักเรียนซึ่งครูแนะแนวจะต้องปฏิบัติ ดังนี้คือ

1. บริการรวบรวมและศึกษาข้อมูลเด็ก

1.1 สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล เช่น แบบสอบถาม แบบฟอร์มต่าง ๆ

1.2 ติดต่อหาซื้อเครื่องมือต่าง ๆ เช่น แบบทดสอบ ระเบียบเล่มเล็ก เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1.3 ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ทั้งด้านประวัติส่วนตัวและครอบครัว สภาพเศรษฐกิจ สัมพันธภาพทางสังคม บุคลิกภาพ ความสนใจ ผลการเรียน สุขภาพ และอื่น ๆ โดยใช้เครื่องมือ และเทคนิคต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การทดสอบ การเยี่ยมบ้าน สังคมมิติ การกรอกระเบียนเล่มเล็ก เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นผู้รวบรวมข้อมูลเอง หรือขอความร่วมมือจากบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ครูสอน วิชาต่าง ๆ

1.4 วิเคราะห์และวินิจฉัยข้อมูล

2. บริการสนเทศ

2.1 ติดต่อขอข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ และข้อมูลนักเรียน ควรทราบจากหน่วยงานต่าง ๆ

2.2 จัดทำอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น แผนภูมิ โปสเตอร์ สไลด์ ฯลฯ เกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการของเด็ก

2.3 เลื่อนความรู้และข้อมูลต่าง ๆ ที่นักเรียนควรทราบ เช่น ข้อมูล เกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ บุคลิกภาพ ความประพฤติ สุขภาพ เศรษฐกิจ ฯลฯ โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดป้ายสนเทศ การจัดนิทรรศการ การจัดทำคั่นศึกษา การจัดบรรยาย

อภิปราย โต้แย้ง การคัดโฮมรูม บัณฑิตพิเศษ คู่มือเอกสารเกี่ยวกับการแนะแนว การคัด
มุมหนังสือ

2.4 จัดโปรแกรมแนะแนวหมู่ เช่น โฮมรูม หรือประสานงานกับครู
ประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมเหล่านี้

2.5 ดำเนินการสอนและอบรมตามชั่วโมงที่กำหนดในหลักสูตร เช่น
การสอนวิชากิจกรรมสำรวจ หรือการจัดกิจกรรมแนะแนว 1 คาบต่อสัปดาห์

2.6 ติดตามและประเมินผลการให้บริการสนเทศ จัดทำสถิติของผู้ใช้
บริการและความสนใจของนักเรียน

3. บริการให้คำปรึกษา

3.1 นำผลที่วิเคราะห์ได้จากระเบียบละเอียด แบบสอบถาม แบบทดสอบ
อัตชีวประวัติ ฯลฯ มาพิจารณาเพื่อวางแผนจัดคำปรึกษากลุ่มหรือเป็นรายบุคคล

3.2 ให้คำปรึกษาทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ตามเวลาที่นัดหมาย
และในรายฉุกเฉินในปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาด้านบุคลิกภาพ และการปรับตัวการเรียน
เล่าเรียน ฯลฯ

3.3 ติดตามผลนักเรียนหลังจากรับคำปรึกษา

3.4 นำผลที่ให้คำปรึกษา หรือนำปัญหาของเด็กเข้าที่ประชุมเพื่อพิจารณา
แก้ปัญหา (Case Conference) ในกรณีที่เป็นปัญหาซับซ้อน

3.5 จัดโครงการเพื่อแก้ไขและส่งเสริมบุคลิกภาพและความประพฤติ

3.6 จัดส่งเด็กขอความช่วยเหลือ (Refer) ไปรับบริการยังหน่วย
งานต่าง ๆ เพื่อแก้ไขเป็นพิเศษ และประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่แก้ปัญหาทางด้าน
พฤติกรรม

3.7 ให้บริการแก่ผู้ปกครองที่มาปรึกษา เกี่ยวกับปัญหานักเรียน

3.8 ส่งปัญหาของนักเรียนและจัดทำสถิติเกี่ยวกับการให้บริการ

4. บริการจัดวางตัวบุคคล

4.1 ติดตามประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ จัดทำรายชื่อของแหล่งให้
บริการทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ วัฒนธรรม จริยธรรม สุขภาพจิต ยาเสพติด ฯลฯ

4.2 ประสานงานกับฝ่ายล้อนและกิจกรรมนักเรียน ชุมนุมต่าง ๆ ใน
โรงเรียน

4.3 ติดต่อข้าราชการและคัดเลือกเกี่ยวกับการให้ทุนการศึกษา การ
จัดหางานให้ทำ

4.4 จัดโครงการพิเศษเพื่อสนองความต้องการนักเรียนในด้านต่าง ๆ
เช่น การจัดหาอาหารกลางวัน การจัดสวัสดิการแก่นักเรียนในการเดินทางไป-กลับ การจัด
ชุมนุมส่งเสริมบุคลิกภาพ ฯลฯ

4.5 ร่วมมือกับฝ่ายวิชาการและทะเบียนเพื่อช่วยนักเรียนในการเลือก
วิชาเรียน และจัดนักเรียนเข้าเรียนในแผนการเรียนต่าง ๆ

4.6 ร่วมกับฝ่ายพยาบาลของโรงเรียนจัดตรวจสุขภาพและการติดยา
เล็พติดแล้วส่งเข้ารับการรักษาในกรณีเกิดการเจ็บป่วย

4.7 ติดตามผลเกี่ยวกับความก้าวหน้าของนักเรียนในการรับบริการ
และการจัดทำสถิติการรับบริการ เป็นหลักฐาน

5. บริการติดตามผล ประเมิน และวิจัย

5.1 ติดตามผลนักเรียนที่กำลังเรียนและออกจากโรงเรียนไปแล้ว

5.2 ทำแบบฟอร์มและจัดทำเกณฑ์ของงานแต่ละบริการ เพื่อจะได้
ตรวจสอบงานของแต่ละฝ่าย

5.3 รวบรวมสถิติและผลงานของแต่ละฝ่ายเพื่อสรุปผลทำรายงาน
ประจำปี

5.4 วางแผนและจัดทำโครงการงานแนะแนวประจำปี

5.5 จัดทำโครงการ วิจัยเฉพาะ เรื่องในงานแนะแนว

จากการพระธมมานายข้าราชการครู ส่วยผู้สนับสนุนการล้อน (บริการ)

ตำแหน่งครูแนะแนว ซึ่งกรมสามัญศึกษา (2524 : 66) ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ
ดังนี้คือ

1. จัดระบบการทำระเบียบล้อนและระเบียบพฤติกรรมของนักเรียนทุกคนที่รับ-
ผิดชอบ

2. ตรวจสอบบุคคลิกภาพของนักเรียนและหาทางแก้ไขบุคคลิกภาพที่ไม่พึงประสงค์ตามหลักการแนะแนว

3. สอนและอบรมตามที่ได้รับมอบหมาย

4. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จากแบบทดสอบ เพื่อใช้ประกอบการให้คำแนะนำแก้ไขปัญหาแก่ครูที่ปรึกษา

5. แนะนำเรื่องส่วนตัว การเลือกวิชาเรียน การเลือกวิชาชีพและการศึกษาต่อ

6. แนะนำปฏิบัติแก่ครูที่ปรึกษาในการดูแลสุขภาพอนามัย การแก้ปัญหาส่วนตัวและการเรียน

7. ร่วมมือกับบรรณารักษ์จัดเอกสารประเภทแนะแนว การจัดทำนิตยสารแนะแนว เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับระเบียบของสังคม

ผลการวิจัยของ จารลี ตวงสุวรรณ (2520 : 82) ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของนักแนะแนวตามความคาดหวังของ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยส่วนกลาง ในด้านทักษะในการแนะแนว พบว่า คุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่ามีควมสำคัญลำดับแรก คือ

1. มีทักษะในการแก้ไข้ปัญหา
2. มีทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัญหา
3. มีทักษะในการถาม การฟัง การพูด

จงส์กุล วุฒิสรรพ์ (2525) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวตามความคาดหวังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และผู้บริหารโรงเรียนสังกัดโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังให้ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว มีทักษะในการให้คำปรึกษา มีทักษะในการค้นหาข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาต่อ มีทักษะในการถาม ฟัง พูด มีทักษะในการประชาสัมพันธ์เสนอข่าวสารที่เป็นประโยชน์ และมีทักษะในการติดตามผลและประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังให้ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว มีทักษะในการให้คำปรึกษา มีทักษะในการถาม การฟัง การพูด มีทักษะในการติดตามผลและประเมินผล มีทักษะในการค้นหาข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาต่อ และมีทักษะในการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัญหา

3.3 ทัศนคติต่อวิชาชีพครู

ในการปฏิบัติหน้าที่ครูนั้น ทัศนคติต่อวิชาชีพครูมีความสำคัญมาก พวงผกา ตัณฑติลล (2522 : 2) กล่าวว่า ครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูจะแสดงปฏิกิริยาออกมาในลักษณะที่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การสอนอย่างเต็มความสามารถ ค้นหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ อีกทั้งครูต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและชุมชน ในทางตรงข้าม ครูที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาชีพครูจะทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างยิ่ง

ทัศนคติต่อการเป็นครูนั้นเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนการสอน ในด้านตัวครู การเรียนการสอนจะเป็นไปในรูปใดนั้น ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับทัศนคติต่ออาชีพของครูผู้สอน ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมจะเปลี่ยนไปตามทัศนคติของครูผู้สอน ถ้าครูมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพก็จะปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างภาคภูมิใจ และมุ่งให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการสอนของตนพร้อมทั้งจะรู้สึกมีความสุขในการเป็นครู

ธิดา บุญยานยาว (2517) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบทัศนคติของครูปริญญาโทสาขาแนะแนว และสาขาอื่น ๆ ที่มีต่ออาชีพครู พบว่า ครูวุฒิปริญญาโทสาขาแนะแนว การศึกษา มีทัศนคติต่ออาชีพครูว่า มีความมั่นคง มีหลักและมีประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต ต่ำสูงกว่าครูวุฒิปริญญาโทสาขาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

3.4 ทัศนคติต่องานแนะแนว

ในการปฏิบัติงานใด ๆ นั้น สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งนอกเหนือจากความรู้และความสามารถก็คือ ทัศนคติต่อการปฏิบัติงาน

Jone (1951 : 559) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทัศนคติไว้ว่า ผู้ให้คำปรึกษาที่ประสบความสำเร็จ ควรเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ สนใจในวิชาแนะแนว มีความเข้าใจวัฒนธรรมทางสังคม

ฉภา อัครถาวร (2519 : 49) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณสมบัติของผู้ให้คำปรึกษาในความคาดหวังของผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา พบว่า ถ้าผู้ให้คำปรึกษาไม่มีความเชื่อมั่นในการให้คำปรึกษาว่า เป็นสิ่งที่มีส่วนช่วยแก้ปัญหา หรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้มารับคำปรึกษาแล้วแม้ว่าจะผ่านการศึกษาระดับสูง บุคลิกดี การแสดงออกเป็นที่ประทับใจคนอื่นอย่างดียิ่งก็ไม่สามารถเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดี หรืออาจไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

วิล พ่างคำ (2519 : 81) ได้ศึกษาความเห็นของผู้ปฏิบัติงานแนะแนว และนิสิตสาขาการแนะแนวต่อลักษณะสำคัญของวิชาชีพคounselor ความรู้ และความสามารถของผู้ให้คำปรึกษา พบว่า ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน และทัศนคติที่จะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานนั้น ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีทัศนคติที่ว่า การปฏิบัติงานแนะแนวจะสำเร็จลงได้ก็ด้วยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

จาเนียร์ ช่างโฮติ (2521) ได้กล่าวถึงความเชื่อหรือทัศนคติของผู้เรียนทางด้านการให้คำปรึกษา โดยสรุปว่า เป็นคนมองโลกในแง่ดี มีความเชื่อหรือทัศนคติของมนุษย์ชาติว่า มนุษย์เราเปลี่ยนแปลงได้ จะต้องช่วยเหลือให้ผู้มารับคำปรึกษาให้เขาเกิดความเข้าใจและยอมรับในตัวเอง มนุษย์ทุกคนมีความสามารถที่จะรู้ว่าอะไรดีที่สุดสำหรับตัวเขาเอง มีความซื่อสัตย์ต่อตัวเองและผู้มารับคำปรึกษา และมีทัศนคติว่าทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับทุกขันธ์ของผู้มารับบริการเท่านั้นหาใช่ของตัวผู้ให้คำปรึกษาเองไม่

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น จึงอาจสรุปถึงทัศนคติที่ว่า เป็นสำหรับผู้ให้คำปรึกษาควรมี คือ ควรมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ยอมรับสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พยายามที่จะเข้าใจคนอื่น รักและสนใจในมนุษย์ชาติและมองโลกในแง่ดี ซึ่งทัศนคติเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือเบื้องต้นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมผู้ให้คำปรึกษาให้สามารถดำเนินการให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสพผลสำเร็จในการให้คำปรึกษาในท้ายที่สุด

3.5 บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

คุณลักษณะที่เหมาะสมของนักแนะแนวจะเป็นที่พึงปรารถนาของบุคคลต่าง ๆ นั้นย่อมขึ้นอยู่กับหน้าที่ของนักแนะแนว และผู้เกี่ยวข้องที่จะให้การส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือว่าจะมีความคาดหวังอย่างไร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์อันประกอบขึ้นเป็นทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ แต่อย่างไรก็ตามก็มีความเห็นตรงกันอยู่หลายประการอันจะเห็นได้จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และผลงานการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังที่ Dale (1954 : 15-21) ได้วิเคราะห์การคัดโครงการแนะแนวในโรงเรียนมัธยมตอนกลางของสหรัฐอเมริกา 31 โรงเรียน ได้สรุปว่า การคัดบุคลากรสำหรับโครงการแนะแนวเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะบุคคลเหล่านี้จะต้องมีส่วนร่วมดำเนินการแนะแนวให้เป็นไปด้วยดี จึงจำเป็นที่จะต้องเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่จะเป็นนักแนะแนวที่ดี

กรมวิชาการ (2521 : 52) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของครูแนะแนวในส่วนที่
เกี่ยวข้องกับภาระประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้

1. ร่วมเป็นกรรมการในการสัควางโครงการ และแผนงานประจำปีของ
โรงเรียน
2. เป็นกรรมการร่วมพิจารณาหลักสูตร และการแก้ปัญหา เรื่องการเรียน
การสอนโดยทั่วไป
3. ประสานงานกับครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา หรือครูโอมรุมเพื่อจัดโปร-
แกรมอบรมสั่งเสริมจริยธรรม และบุคลิกภาพ ประจำวันหรือประจำสัปดาห์
4. ร่วมมือและประสานงานกับฝ่ายกิจกรรมนักเรียนหรือบริการศึกษา (ใน
กรณีที่มีหน่วยงานเหล่านี้แยกเป็นอิสระจากงานแนะแนว)
5. เป็นผู้แทนของโรงเรียน เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหา นักเรียนหรือเยาวชน
ธรรมา จาตุประยูร (2517 : 60) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวัง
ของครูและนักเรียนในโรงเรียนมัธยมแบบประสมในภาคเหนือที่มีต่อคุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา
แนะแนว ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว ซึ่งทั้งครูและนักเรียนต่าง
ก็คาดหวังคือ

1. มีความรู้และได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ
2. เป็นกันเองและเข้ากับคนทั่วไปได้
3. มีความสามารถในการพูด
4. มีจิตใจสุ่ม มั่นคงเยือกเย็น
5. มีความสนใจกว้างขวาง ทนต่อเหตุการณ์
6. มีอารมณ์ขัน ร่าเริงเบิกบาน
7. มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด
8. มีความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล
9. มีประสบการณ์ทางด้านการเล่นและการแนะแนว
10. มีความสามารถในการเก็บความลับได้

ศักดิ์สิทธิ์ ชติยาสุวรรณ (2519 : 71-72) ทำการวิจัยสำรวจลักษณะผู้
ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมแบบประสมประเภทศึกษาใน

ภาคกลางของประเทศไทย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า โดยทั่วไปแล้วนักเรียนส่วนใหญ่ต้องการ
ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่มีลักษณะดังนี้

1. เป็นคนที่นักเรียนเข้าพบได้ง่ายและพบได้ตลอดเวลา
2. เป็นคนที่ใช้วิธีรับฟัง ช่วยนักเรียนให้รู้สึกคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้
ด้วยตนเอง
3. เป็นเพศหญิง
4. เป็นคนที่แต่งกายเรียบร้อยอยู่เสมอ
5. เป็นคนที่มีเหตุผล รอบรู้เฉลียวฉลาด ทำงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. เป็นคนที่แก้ปัญหาของนักเรียนไว้เป็นความลับอย่างยิ่ง
7. เป็นผู้ใหญ่ มีอายุเกิน 30 ปีขึ้นไป

ภาพ

วชิร ทรัพย์มี (2521 : 42-48) ได้ทำการวิจัยเรื่องบุคลิกภาพของครู

แนะแนวที่พึงปรารถนาโดยให้นักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครลำดับคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์ของนักแนะแนว ได้ผลดังนี้

1. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
2. มีเหตุผลและมีความรอบรู้
3. ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4. มีความจริงใจ
5. มีเมตตาชอบช่วยเหลือผู้อื่น
6. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
7. รักษาความลับได้
8. มีความสุ่ม
9. หมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

งานวิจัยของ กุลลิตา สายลัดิต (2523 : 80) ซึ่งได้ศึกษาลักษณะของบุคคล

ที่เด็กวัยรุ่นต้องการจะปรึกษาโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สรุป
ได้ว่าลักษณะทั่ว ๆ ไป ของบุคคลที่เด็กวัยรุ่นต้องการจะปรึกษาที่มีความสำคัญเป็น 3 อันดับแรก
ได้แก่ ลักษณะท่าทาง คุณธรรม และความประพฤติ และลักษณะที่หน้าเชื่อถือและไว้วางใจ

จงล่กุล วุฒิสรรพ์ (2525 : 101) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา
 แนะนำตามความคาดหวังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และผู้บริหารโรงเรียน สังกัด
 โรงเรียนรัฐบาล จังหวัดเชียงใหม่ ได้สรุปคุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตามความ
 คาดหวังของนักเรียนและผู้บริหารดังนี้ คือ

1. มีความยุติธรรม
2. มีความรับผิดชอบ
3. มีความจริงใจในการช่วยเหลือผู้อื่น
4. มีทักษะในการให้คำปรึกษา
5. รักษาความลับและไว้วางใจได้
6. รัยละเอียดเกี่ยวกับอาชีพ การศึกษาต่อ และระบบการเรียนการสอน
7. เป็นผู้มีศีลธรรม ซื่อสัตย์สุจริต
8. มีทักษะในการถาม การฟัง การพูด
9. มีความเสียสละ
10. มีทักษะในการค้นหาข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาต่อ

Menne (1975 : 5621-B) ได้ทำการวิจัยเพื่อหาลักษณะความสามารถที่
 ถือว่ามีความสำคัญมากสำหรับการเป็นผู้ให้คำปรึกษา พบว่า ลักษณะความสามารถที่สำคัญเรียง
 ตามลำดับจากมากไปหาน้อย 12 หัวข้อ ได้แก่ จรรยาในวิชาชีพ ความเข้าใจในตนเอง
 คุณลักษณะส่วนตัว การฟังและการสื่อความหมาย ทักษะในการทดสอบ ความเข้าใจอย่าง
 กว้างขวางในการให้คำปรึกษา ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ทางพฤติกรรม ความรอบรู้ในความ
 เปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม ความรอบรู้เกี่ยวกับกลวิธีในการสอน ได้ประกาศนียบัตรทางวิชา
 ชีพ ผ่านการฝึกทางวิชาชีพ และมีความสามารถด้านการแนะนำทางอาชีพ สุดท้ายเขากล่าว
 ว่า ผลของการศึกษาครั้งนี้จะเป็นก้าวหนึ่งของการพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินการคัดเลือก
 บุคคลเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา การให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาประเมินผล

Mangusso (1972 : 2717-A) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาใน
 โรงเรียนมัธยมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ในมลรัฐเท็กซัส พบว่า ผู้ให้คำปรึกษา
 ควรมีส่วนร่วมในด้านการสอนและมีประสบการณ์ในด้านการให้คำแนะนำปรึกษา ซึ่งสอดคล้อง
 กับแนวคิดของ Cottle and Downie (1960 : 7) ที่ว่า มีปัจจัยอย่างน้อยที่สุดประการ

หนึ่งที่ทำให้มักแนะนำได้รับความสำเร็จในหน้าที่ของตงก็คือ ความรู้และประสบการณ์ในการทำงานของนักแนะแนว

จากการศึกษาวิจัยของ Cathy J. Palmeur (1975 : 2031-A) ซึ่งได้ทำการศึกษาบุคลิกภาพหรือคุณลักษณะของนักแนะแนว พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนจะมีลักษณะดังนี้คือ มีความเข้าใจและความรู้สึกร่วม มีความจริงใจที่จะเื้อต่อการแก้ปัญหา มีเกณฑ์เฉลี่ยของความสามารดในด้านมนุษยสัมพันธ์

3.6 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและทักษะในด้านกรเรียนการสอน

ในฐานะที่เป็นครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งนอกจากจะต้องปฏิบัติงานด้านบริการแนะแนวตามขอบข่ายและโครงสร้างของงานแล้ว ยังมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการสอนและอบรมตามที่ได้รับมอบหมายอีกด้วย (กรมสามัญศึกษา 2524 : 66) ซึ่งลำโรช บัวศรี (2515 : 47) กล่าวว่า สมรรถภาพในการเป็นครูคือ การสร้างตัวเองให้มีความสามารด มีทักษะ ความชำนาญในด้านกรสอนโดยใช้หลักจิตวิทยาการเรีนรู้ หลักการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก สร้างบรรยากาศให้เหมาะแก่สมที่จะเกิดการเรีนรู้ วางแผนสำหรับการสอนอย่างละเอียดถี่ถ้วน ใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ใช้แบบทดสอบชนิดต่าง ๆ เพื่อวัดผลการเรีนและเพื่อวิเคราะห์แก้ไข และรู้จักการวัดผลโดยทั่วไปปกครองชั้นและบริหารงานชนิดต่าง ๆ ของชั้นได้อย่างเรียบร้อยและราบรื่น และปฏิบัติงานธุรการต่าง ๆ ของโรงเรียนได้

เนื่องจากครูแนะแนวมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบในการสอนคาบกิจกรรมแนะแนวซึ่งได้จัดไว้ในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา 1 คาบต่อสัปดาห์ในทุกภาคเรีน ครูแนะแนวจะต้องใช้คาบเรีนดังกล่าวในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา เด็กให้ครอบคลุมทั้งสามด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านอาชีพ และด้านบุคลิกภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิชาการ ครูแนะแนวจะต้องรู้ในรายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา รู้ระเบียบเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรีน เพื่อที่จะสามารถจัดกิจกรรมในเรื่องดังกล่าวให้มักเรีนเข้าใจและทราบแนวปฏิบัติในการเรีน

จากการประมวลแนวความคิดของนักการศึกษา เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่และสมรรถภาพของครูแนะแนว จะเห็นว่า การจัดบริการแนะ-

แนวโน้รโรงเรียนมีบทบาทสำคัญอย่างอึ่งในอันที่จะทำให้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษา เป็นไปตามหลักการและบรรลุจุดมุ่งหมาย ครูแนะแนวซึ่ง เป็นบุคลากรที่มีความสำคัญอึ่งที่จะทำให้งานบริการแนะแนวในโรงเรียนประลัผลสำเร็จควรมีสัรรภาพในด้านความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนว ทักษะในการปฏิบัติงานแนะแนว ทักษะติดต่อวิชาชีพครู ทักษะต่องานแนะแนว บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและทักษะในด้านการเรียนการสอน

คุนย์วิทยทรัพยากร
จุพาลงกรณ์มหาวิททยาลัย